

Håbo Kommun
Miljö- & Tekniknämnden
746 80 BÅLSTA

Remissvar till Detaljplaneprogram för Skokloster Sjöstad

Naturskyddsföreningarna i Enköping och Uppsala Län har tagit del av samrådshandlingarna och har följande synpunkter:

Utgångspunkten i vårt resonemang är att hänsyn skall tas till biologisk mångfald, natur- och rekreationsvärden samt att större sammanhängande oexploaterade naturområden lämnas orörda.

I samarbete med Skokloster Sjöstads AB vill Håbo kommun exploatera ett 85 ha stort naturområde beläget mellan Idealbyn och Slottsskogen.

Inom följande delområden inom detaljplaneprogrammet kan vi acceptera att exploatering sker:

- Område som benämns detaljplan 227 och där outnyttjade byggrätter för bostäder finns (inom fastigheten Skokloster 2:7).
- Del av Skokloster 2:7 samt Skokloster 16:1 planlagd för 3500 m² samlingslokal och gemensamhetslokal.
- Markremsa in vid Slottsskogsleden i nordvästra delen av planområdet avsedd för 2000 m² kontor och småindustri.
- Detaljplan 300 som medger byggnation av bostäder och offentlig verksamhet.

Vi är däremot starkt kritiska till att exploatering sker i strandzonen, d.v.s. på den mark som idag tillhör Håbo kommun i planområdets östra och nordöstra delar av följande skäl:

1. Riksintresset Mälaren med öar och strandområden kommer att skadas påtagligt

Enligt Miljöbalkens 4:e kapitel är Mälaren med öar och strandområden i sin helhet av riksintresse dels med hänsyn till dess natur- och kulturvärden och dels med hänsyn till värden för turism och det rörliga friluftslivet. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Naturskyddsföreningen anser att det är ställt utom rimligt tvivel att den föreslagna bebyggelsen kommer att påtagligt skada riksintresset. Riksintressen enligt kap 4 är främst avsatta för att värna det rörliga friluftslivet. Vandringsleden Upplandsleden löper längs stranden och på berget ovanför reningsverket. Sträckningen är välbesökt och ger rika möjligheter till att uppleva vildmarken med fina utsiktsplatser trots relativ närhet till bebyggda områden. Denna del av Upplandsleden kan betraktas som en värdekärna i riksintresset. Om det nuvarande planförslaget realiserar hamnar leden mitt i bostadsområden och hamnområden. Leden förlorar därmed några sina främsta kvalitéer, nämligen möjlighet till naturupplevelser och känslan av vildmark. Riksintresset kommer därmed att lida en bestående påtaglig skada.

2. Enligt översiktsplanen skall programområdet omfattas av strandskydd

Detaljplaneprogrammet strider på en avgörande punkt mot de intentioner som anges i kommunens översiktsplan. Enligt författaren/författarna av detaljplaneprogrammet så omfattas inte området av strandskydd med hänvisning till att strandskyddet upphört i samband med detaljplaneläggning före 1 juli 1975. Detta påstående stämmer inte överens med vad som anges i översiktsplanen. I gällande Översiktsplan för Håbo kommun, antagen av kommunfullmäktige 2006-06-19 finns ett resonemang om värdet av utökat strandskydd, se punkten "Stränder och strandskydd" på sida 107 – 109.

Resonemanget bygger på en sammanvägning av olika intressen såsom behov av samhällsutveckling, naturskydd och ökad tillgång för allmänheten. Enligt detta resonemang så vill Håbo kommun dela in strandskyddet i tre kategorier, svagt (röd färg på kartan sida 109, återgång till generellt strandskydd á 100 meter), begränsat (ljusgul färg på kartan sida 109, syftet med strandskyddet är begränsat och fastställs från fall till fall, 100 – 300 meter strandskydd) och starkt (grön färg på kartan sida 109, fullt strandskydd á 300 meter). Enligt kartan på sida 109 så gäller begränsat strandskydd för strandzonen från i höjd med reningsverket och norrut och starkt strandskydd från reningsverket och söderut inom detaljplaneområdet. Det innebär att den planerade bebyggelsen i områdets östra del, dvs. marinan med service och handel samt ca 30 bostadshus, ligger inom ett område som enligt översiktsplanen bör omfattas av strandskydd.

3. Området har höga naturvärden

Området har höga naturvärden baserat på kända inventeringar. Naturskyddsföreningen bedömer dock att området behöver inventeras noggrannare för att kunna avgöra var en eventuell bebyggelse skulle göra minst skada. Upplandsstiftelsen har på uppdrag av Håbo kommun gjort en naturvårdsvärdering och i den pekat ut tre områden inom programområdet med höga naturvärden; Bäckens och ädellövdungen vid Österkvarn, branten ovanför reningsverket och ädellövslogen SÖ Idealbyn. Dessutom har konsulten Ekologigruppen gjort en naturinventering men innehållet i denna vill inte Håbo Kommun/Skokloster Sjästad delge allmänheten förrän detaljplanen/detaljplanerna lanseras, kanske inom 6 á 8 månader.

Även Naturskyddsföringens egna inventeringar visar på höga naturvärden i området. Strandzonen är rik på ädellövträd såsom alm, ask och ek. Både levande och döda träd finns i området. Speciellt intressanta avseende biologisk mångfald är lövslogen vid Pilviken och ett område som tidigare använts för fruktodling (förmodligen redan på 1700-talet) söder om Österkvarns badplats.

I området finns ett flertal rödlistade arter. I Sverige finns omkring 3.300 mer eller mindre akut hotade djur- och växtarter uppsatta på ArtDatabankens rödlista, av vilka stor del antingen är relaterade till strandzoner eller äldre lövträd såsom asp, ek och alm.

I ett äldre granbestånd invid nedfarten till båthamnen finns svampen bombmurkla *Sarcosoma globosum*, vilken innehar beteckningen sårbar (VU) enligt rödlistan. På kvarvarande bark på en mycket grov hamlad alm (numera död) växer knappålslaven liten blekspik *Sclerophora peronella* invid Österkvarnsbäckens. I lövslogen invid Pilviken finns svamparna jättekamskivling *Amanita ceciliae* och vårtratts-kivling *Clitocybe pruinos*. De tre sistnämnda

arterna innehar beteckningen missgynnad (NT) enligt rödlistan.

Det är oklart om Ekologigruppens naturinventering kommer att omfatta vedlevande insekter eller inte. Dessa är svåra att hitta genom fältobservationer och kräver oerhört lång tid att inventera. Många vedlevande insekter flyger endast nattetid, andra kanske bara lever som fullbildad insekt i någon vecka, vilket innebär att chansen att finna dem är minimal.

Naturskyddsföreningen har därför valt att göra en insektsinventering i egen regi med hjälp av några insektsfällor som satts upp på några utvalda ställen och fått hjälp av amatörentomologen Gunnar Sjödin att analysera materialet. Fällorna satt endast upp 3 veckor i juli. Det normala för denna typ av undersökning är att fällorna sitter upp från april till oktober.

Fältundersökningen (redovisad i sin helhet som bilaga 1) resulterade i 98 fynd av olika arter, varav 2 rödlistade arter och 5 arter som varit rödlistade före revisionen av ArtDatabankens kravkriterier 2005. Dessutom gjordes ett fynd av en rödlistad art (mindre svampklobagge) i en vedhög i samband med en fältundersökning 2009-06-15. Undersökningen visar på en artrik miljö med hög potential för förekomst av rödlistade arter, trots den korta tiden fällorna satt upp. Juli är dessutom den månad då fångsten normalt blir som lägst. En undersökning av normal omfattning skulle sannolikt ge betydligt fler arter. Rödlistade arter man skulle kunna finna i en mer omfattande inventering är t ex varierad brunbagge *Osphyra bipunktata* och glänsande blombagge *Ischnomera coerulea* som hittas på blommande hagtorn som finns i området.

Förekomst av totalt sju rödlistade arter samt ytterligare fem arter som förut varit rödlistade anser vi vara tillräckliga skäl för att inte bebygga strandzonen, d.v.s. den mark som idag tillhör Håbo Kommun. Det material vi fått fram är nog bara ”toppen på ett isberg”. Ju noggrannare området blir undersökt ju fler sällsynta växter och djur kommer att hittas eftersom området har stora kvaliteter avseende biologisk mångfald.

Funna rödlistade arter:

Microrhagus lepidus (**halvknäppare**) funnen vid en alm norr om reningsverket. Är beroende av murkna, oftast grova stubbar och lågor av bok, asp, sälg, al och björk och lever i lös, vitrötad ved.

Orange rödrock *Ampedus nigroflavus* funnen vid en mycket grov hamlad alm (död) invid Österkvarnsbäcken. Är beroende av gamla grova, döda högstubbar av lövved, gärna solexponerade.

Mindre svampklobagge *Mycetochara humeralis* funnen på vedhög invid reningsverket i samband med fältinventering 2009-06-15. Är beroende av i mycelhaltig murken ved, främst av ask, ek, björk och lind.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser Naturskyddsföreningen att strandzonen i programområdet inte skall exploateras på grund av att 1) Riksintresset Mälaren med öar och strandområden kommer att utsättas för en påtaglig skada, 2) Området har höga naturvärden, och 3) Håbo kommuns översiktsplan från 2006 anger att området skall omfattas av minst 100 m strandskydd.

Anna Blomström Lilja
Naturskyddsföreningen i Uppsala län

Håkan Nihlman
Naturskyddsföreningen i Enköping